

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΛΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ 514a-515a και 519b

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέικασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῆσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρῳκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοῖνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ. [...]

Τί δέ; Τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἰκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὐδ' στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπώκισθαι;

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Α) ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν: Σε ποιους αναφέρεται ὁ Σωκράτης στο απόσπασμα αὐτό; Να παρουσιάσετε τὴ θέση καὶ τὰ χαρακτηριστικά τους .

5 μονάδες

B) Ποιοι εἶναι ἀκατάλληλοι νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐξουσία καὶ γιὰ ποιους λόγους σύμφωνα με τὸ κείμενο;

5 Μονάδες

2. ἀπείκασον , Ὅρα.

Να σχολιάσετε τη χρήση των ρημάτων και να αναφέρετε τους εκφραστικούς τρόπους στους οποίους παραπέμπουν οι παραπάνω εκφράσεις. Ποιος ο λειτουργικός ρόλος του καθενός;

10 μονάδες

3. Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοιους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ. [...]» Να σχολιάσετε τις φράσεις του Γλαύκωνα και του Σωκράτη.

10 μονάδες

4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες .

Α. Κατά το πρώτο του ταξίδι στη Σικελία ο Πλάτωνας ήρθε σε επαφή με τη θεωρία των Ορφικών και τον εξέχοντα εκπρόσωπό τους τον Αρχύτα τον Ταραντίνο.

Β. Ο διάλογος του Σωκράτη με τον Γλαύκωνα δίνεται με τη μορφή αφήγησης.

Γ. Για τον Πλάτωνα τα μαθηματικά αποτελούν βασική προϋπόθεση για την σπουδή της διαλεκτικής.

Δ. Οι φύλακες επιλέγονται με κριτήριο την καλή σωματική διάπλαση και τον πλούτο.

Ε. Οι φύλακες- βασιλείς μπορούν να έχουν οικογένεια.

10 μονάδες

5. (α) λόγος, όραση, εμπαθής, φορά, ένδειξη, αγωγή, οίκος : Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις προηγούμενες λέξεις.

(β) για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις: δεσμώτας, πράξουσιν , ζῶντες να γράψετε μία περίοδο λόγου στα Νέα Ελληνικά, χρησιμοποιώντας παράγωγο της σε οποιαδήποτε μορφή.

10 μονάδες

6) Να συγκρίνετε το διδαγμένο κείμενο του Πλάτωνα εστιάζοντας στη γνώση και στην άγνοια με το παρακάτω απόσπασμα από τις Εννεάδες του Πλωτίνου*.

Περί τοῦ καλοῦ

«Ας φύγουμε για την αγαπημένη μας πατρίδα!», να η πιο σωστή συμβουλή. -Ποιος είναι λοιπόν ο δρόμος της φυγής και πώς θα τον ακολουθήσουμε;-Θα ξανοιχτούμε, όπως -καθώς, αλληγορικά μου φαίνεται, λέει ο ποιητής- ο Οδυσσεύς από τη μάγισσα Κίρκη ή την Καλυψώ, ο οποίος δεν αρκέστηκε να παραμείνει εκεί, παρ' όλο που είχε ηδονές των ματιών και βρισκόταν ανάμεσα σε πολλή αισθητή ομορφιά. Η πατρίδα μας, απ' όπου ήρθαμε, κι ο πατέρας μας είναι εκεί. – Ποια είναι λοιπόν η ρότα μας κι ο τρόπος για να φύγουμε; – Δεν χρειάζεται να περπατήσουμε· γιατί τα πόδια μάς πάνε μόνο στα διάφορα μέρη της γης, από χώρα σε χώρα. Ούτε χρειάζεται να φτιάξεις κανένα αμάξι με άλογα ή κάποιο θαλάσσιο μέσο, αλλά πρέπει να τα εγκαταλείψεις όλα αυτά και να μην τα βλέπεις· και «κλείνοντας τα μάτια» άλλαξε την όρασή σου και ξύπνα μιαν άλλη, που ενώ την έχουν όλοι, λίγοι τη χρησιμοποιούν.

Τι λοιπόν βλέπει η εσωτερική εκείνη όραση; -Μόλις ξυπνήσει, δεν μπορεί καθόλου ν' αντικρίσει τα λαμπρά όντα. Πρέπει λοιπόν πρώτα η ψυχή αυτή να συνηθίσει να διακρίνει τους ωραίους τρόπους ζωής· κατόπιν τα ωραία, έργα, όχι εκείνα που κατασκευάζουν οι τέχνες, αλλά

αυτά που κάνουν οι λεγόμενοι αγαθοί άνδρες· κοίταξε μετά την ψυχή αυτών που κάνουν τα ωραία έργα.

10 μονάδες

***Πλωτίνος** Ο Πλωτίνος γεννήθηκε στη Λυκόπολη της Αιγύπτου, δίδαξε ωστόσο φιλοσοφία στη Ρώμη. Έγραψε σειρά πραγματειών, οι οποίες σχετίζονταν με τη διδασκαλία του και προσορίζονταν κυρίως για τους μαθητές του, ένας από τους οποίους, ο Πορφύριος, τις συγκέντρωσε και τις ταξινόμησε σε έξι Έννεάδες (= ομάδες των 9 πραγματειών). Ο Πλωτίνος θεωρείται ιδρυτής του Νεοπλατωνισμού, φιλοσοφικής τάσης με μεγάλη επίδραση, που θέλησε να ανανεώσει την πλατωνική σκέψη.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου 6, 9

Ο Νικίας υποστηρίζει ότι η σικελική εκστρατεία είναι ανεπίκαιρο και επικίνδυνο εγχείρημα.

Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας ἤδε ξυνελέγη, καθ' ὅτι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχεῖα βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειθομένους πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι. Καίτοι ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ ἦσσον ἐτέρων περὶ τῷ ἑμαυτοῦ σώματι ὀρθῶδῶ, νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὅς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι' ἑαυτὸν βούλοιοτο ὀρθοῦσθαι. Ὅμως δὲ οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην οὔτε νῦν, ἀλλὰ ἢ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα, ἐρῶ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους ἀσθενῆς ἂν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τὰ τε ὑπάρχοντα σώζειν παραινοίην καὶ μὴ τοῖς ἐτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδετε οὔτε ῥαδίᾳ ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω.

Λεξιλόγιο:

βραχεῖα βουλή: σύντομη απόφαση

ἀλλόφυλος: αλλοεθνής, ξένος

αἰρομαι πόλεμον: αρχίζω πόλεμο

ὀρθῶδέω-ῶ: φοβάμαι

παραινέω-ῶ: συμβουλεύω

ὀρμάομαι-ῶμαι: εφορμῶ

A. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: *"Ἡ μὲν ἐκκλησία... προνοῆται,,,"*

Μονάδες 10

B. Στη συνέλευση της εκκλησίας του Δήμου σχετικά με τις λεπτομέρειες της Σικελικής εκστρατείας ο Νικίας δεν διστάζει να εκφράσει τους προβληματισμούς του για αυτό το εγχείρημα. Τι συμβουλεύει τους Αθηναίους και ποια επιχειρήματα προβάλλει;

Μονάδες 10

Γ. Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

τὰς ναῦς (γενική ενικού):

βραχεῖα βουλῇ (γενική πληθυντικού):

μεγάλων πραγμάτων (δοτική ενικού):

ἀνδράσι ἀλλοφύλοις (αιτιατική ενικού):

ἀγαθὸν πολίτην (κλητική ενικού):

ξυνελέγη (β' ενικό υποτακτικής ίδιου χρόνου και φωνής):

ἐκπέμπειν (τον ίδιο τύπο στο μέλλοντα):

πειθομένους (β' ενικό προστακτικής αορίστου β'):

εἶπον (γ' ενικό ευκτικής ίδιου χρόνου και φωνής):

κατασχέειν (β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου):

Μονάδες 10

Δ1. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις : *περι παρασκευῆς, ἐμοί, ἐκπέμπειν, ἀνδράσι, ἑτέρων, πολίτην* .

Μονάδες 6

Δ2. Να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος (υπόθεση , απόδοση, είδος): "*Καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους...κινδυνεύειν*„ .

Μονάδες 4

Καλή επιτυχία!!!